

בתיא לישנסקי

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 3.8.62 / תע' יחיד / 'רטרוספקטיבה' / מוזיאון תל-אביב

תערוכתה של הפסלת בתיא לישנסקי היא תערוכה רטרוספקטיבית וכוללת פסלים, רישומים ותצלומי יצירות שנעשו מאז 1923. סגנונה של בתיא לישנסקי הוא ריאליסטי ונע מאקדמיות ועד אימפרסיוניזם ואקספרסיוניזם מתון. תערוכתה הנוכחית מוכיחה, שכל זרמי האמנות החדשניים והסוערים שנולדו בעולם מתחילת המאה, לא השאירו בפסלת כל רישום ולא ניכר בפסליה כל יחס אליהם לא לחיוב ולא לשלילה. גם ביצירותיה התנועתיות והאקספרסיוניסטיות ביותר כ"פליטים", "רצון לשחרור" ו"רקוד עם הרוח", אין הפסלת חורגת מסוג האקספרסיוניזם של קטה קולביץ.

טבעי הדבר שפסלי הדיוקנים מעידים על דקדוק רב יותר בפרטי הביצוע ודמיונו לנושא הריאליסטי עד כדי המנעות מכל אינטרפרטציה אישית למפוסל. אדם שינסה "לקרוא" מדיוקן כ"אבי הפסלת" או "שרה לישנסקי", את ייחודם האישי של האנשים שדיוקנם נמטר בפסל, יעמוד לפני חידה סתומה. היחס הרגשי של הפסלת נמטר ובולט יותר בפסלים הרעיוניים כ"התעוררות", "פליט" ואנדרטאות הנופלים השונות. בפסלים אלה מובע התוך ההרואי או הדרמטי ע"י הג'סטטה של עימוד הדמות המסוכם תמיד בשם הפסל. לעיתים נוטה לג'סטטה זו גם המבנה הקומפוזיציוני. אבל אין שניים אלה שווים ערך בעיני הפסלת לדיוקן ויחס הפרופורציות הריאליסטיות של הדמויות המפוסלות.

בעבודותיה השונות של בתיא לישנסקי מובע התוכן בגישה ספרותית טיפוסית, ולכן מפתיע שאפשר לחוש - גם בפסלים בעלי הרעיונות הדרמטיים ביותר - מעין הד של הומור ורוח טובה שמתוכם נחצבו היצירות, והמשרים יחס אוהד בלתי אמצעי גם מצד הצופה.